

A silhouette of a church tower with a cross on top, set against a bright sunset sky. The tower is reflected in the water below. The overall scene is peaceful and scenic.

ESIA NEWS

Nr. 1 2012

*Kultur-
skymning*

Branschförbundet för kvalificerade
violinbyggare och reparatörer

SVERIGES
VIOLINBYGGARMÄSTARE

www.violinbyggarmastarna.se

- Reparationer o nyttillverkning.
- Försäljning av instrument,
stråkar o tillbehör.

www.pederkallman.se

Peder Källman
VIOLINATELJÉ

Amiralitetsgatan 20, 414 65 Göteborg.
031-14 24 03, 070-325 21 39

NEWS

Publikation för medlemmar i Svenska Stråkläraryrket.

Ansvarig utgivare: Päivikki Wirkkala-Malmqvist
Redaktör: Fredrik Ström

ESTA NEWS
 c/o Fredrik Ström
 Ola Hanssonsgatan 4, 4 tr.
 112 52 Stockholm
 estanews@esta.se
 070-739 68 49

SSF och textförfattare har copyright på artiklar och inlägg. Eftertryck är endast tillåtet efter tillstånd och med angiven källa. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera inkommet material. Innehållet i publikationen ger inte uttryck för centrala ESTA:s åsikter.

Medlemskap i SSF kostar 350 kr/år för aktiva och stödjande medlemmar, 100 kr/år för studenter och pensionärer.

Bli medlem genom att betala in avgiften på Pg 88 69 57-0 samt ange namn, adress, e-post, telefonnummer och instrument. Enklast görs detta via vår hemsida: www.esta.se/ny_medlem. Medlemmarna ansvarar själva för att uppdatera sina kontaktuppgifter.

Annonspriser

storlek:	svartvit:	färg:
Helt uppslag	3 000 kr	4 500 kr
Helsida	1 800 kr	2 700 kr
Halvsida	900 kr	1 200 kr
Mindre	600 kr	900 kr

Manusstopp

16 maj för nr. 2 2012.

Svenska Stråkläraryrket

c/o Monika Jonasson
 Klintvägen 109 B
 973 32 Luleå
 sekreterare@esta.se
 www.esta.se
 Pg 88 69 57-0

Ordförande: Päivikki Wirkkala-Malmqvist
 Vice ordförande: Petra Hellqvist
 Sekreterare: Monika Jonasson
 Kassör: Johan Falk
 Övriga ledamöter: Leif Elving,
 Catharina Grunér Kronqvist, Fredrik Ström,
 Stefan Waldemarson

Suppleanter:
 Karin Hans-Ers, Lars Jöneteg, Torbjörn Westman

Hedersordförande: Harald Thedéen
 Hedersledamöter: Anders Sparf,
 Kjell-Åke Hamrén

European String Teachers Association

Centralt sekretariat
 Medlemssekreterare: Barbara Schmitt
 barbara.schmitt@bluewin.ch
 www.estastrings.org

President: Bruno Giuranna (IT)
 Vice president: Mark Lambrecht (BE)
 Kassör: Agnes Stein von Kamienski (DE)
 Övriga ledamöter: David Marcou (GB)
 Karen Valeur (DK)

Framsidan

Stockholm by skymning.

Foto: Roggy.

ESTIA

5 Ordföranden

Reportage: Kulturskolan Stockholm

6

Recensioner

13

14 Inspirationsdag i Norrköping

16 Stråkforum

Ta dig ton

20

21 Stråkplanket

Notiser

22

Studio Restauro Arte Liutaria

Jens Gösta Johansson

Maker, Restorer and Dealer of fine Violins, Violas and Violoncellos

Före restaurering!

**Om olyckan är framme,
vart skall du vända dig?**

"Jens har arbetserfarenhet från några av världens bästa restaureringsverkstäder!"

"Ärligt talat kan det ju alltid vara trevligt att tillbringa en weekend i Cremona!!!"

KONTAKTA JENS!

Efter restaurering!

Via Palestro 1, 26100 Cremona, Italien. Tel. Sverige: +46-709-166882 Tel. Italien: +39-348-7286046
www.studiorestauro.com info@studiorestauro.com

Vi går mot ljusare tider. Energin, ljuset, värmen, allt som "sätter igång oss" ökar i kraft, och det mörka, kalla, seiga ger sig. Eller?

Återigen variation. Vad vore vårvärmen utan vinterkylan och ljuset utan det "genomlidna" mörkret – variationen håller oss "vakna" inför livets olika skiftningar och möjligheter. Hur är det då på våra arbetsplatser? Flödar energin? Föds det nya idéer? Är vi toleranta och har förståelse för varandra? Hur har vi det?

Vad gör jag själv för att öka samhörigheten och acceptansen på min arbetsplats? Tillför jag något eller hjälper jag till att sprida negativ energi? Inget är lättare än att gå in i en negativ spiral – det finns så mycket som skulle kunna vara bättre. Se bara på våra arbetstider, status, löner, fortbildning, lokaler, materialbrist, den bristfälliga friskvården etcetera, listan kan bli ändlös. Hur kan vi då vända allt detta till något konstruktivt så att vårt arbete får oss att trivas och må bra? Vi kan ha tur (läs pengar i kommunen) och få nya fina lokaler, tjänsteinstrument, egna datorer och mobiler och till och med bättre löner, vilket säkert garanterar en bra början på vägen till nöjd personal. MEN inga pengar i världen kan skapa ett bra arbetsklimat om inte personer som jobbar på samma arbetsplats börjar samarbeta för att skapa sunda, gemensamma värdegrunder.

Ett sådant värdegrundsarbete pågår just nu bland annat på min arbetsplats i Norrköping,

och det blir verkligen en utmaning för alla oss som är involverade. För min egen del har jag funderat på en specifik personalfråga – hur tar vi emot nya kollegor? Det kan handla om springvikarier, årsvikarier eller tillsvidareanställda. De förstnämnda går knappast att identifiera i personalrummet, medan årsvikarier oftast får ett någorlunda hyggligt bemötande. Den tillsvidareanställda kommer efter en tid, i bästa fall, in i den kollegiala gemenskapen.

För att förbättra situationen bör vi först och främst få veta vilka personer som är våra kollegor. På den gemensamma anslagstavlan kan det finnas en kolumn: "Idag jobbar... som vikarie till... (sjukhusen praktiserar redan detta fullt ut). Då är det enkelt att hålla reda på vilka tillfälliga kollegor som man kommer att möta just den dagen/veckan och således kunna möta dessa på ett relevant sätt. Våra (ofta yngre) kollegor, som jobbar en längre tid eller är tillsvidareanställda, får säker-

ligen en introduktion både från ledningen och från facket, men hur blir det sedan? Här saknar jag ett mentorskap som inkluderas i den äldre/mer erfarna kollegans arbetstid – naturligtvis skall mentorn lämpligen komma från den aktuella ämnesgruppen. Kanske praktiseras detta redan i flera musik- och kulturskolor? Sedan behövs det förstås mer än bara ett instiftat mentorskap för att den nya kollegan skall trivas. Vi "gamla" kan förstöra mycket genom att "inte göra något": inte se, inte hälsa, inte märka framsteg – att möta nya initiativ med den ökända kommentaren "det har vi redan provat". En ny kollega är en chans till ny inspiration, nya idéer och en nystart för alla i kollegiet!

Vår och inspiration hör tätt ihop i min värld, och detta blev sannerligen bevisat under SSF:s Inspirationsdag i Norrköping den 10 mars. Jag vågar påstå att alla vi som deltog fick med oss en god portion energi och inspiration. Tusen tack alla inspirerande kollegor som var och en på sitt sätt bidrog till att skapa en härlig dag full av musicerande, skratt, uppskattning och värme.

Vi vänder blicken mot nästa begivenhet i SSF:s regi – Stråkdagarna 2013, 11-13 januari i Malmö!

Njut av våren.

Päivikki Wirkkala-Malmqvist
ordforande@esta.se

ORDFÖRÄNDE

Kulturskolan Stockholm

En 50-åring i puberteten

Kulturskolan Stockholm firar under läsåret 2011-2012 tre olika jubileer. Vår Teater startade för 70 år sedan och Stockholms kommunala musikskola för 50 år sedan. För 15 år sedan slogs dessa båda institutioner ihop, och tillsammans med de två nya ämnena dans respektive bild och form bildades Kulturskolan Stockholm. Det senaste året har skolans verksamhet genomgått betydande förändringar. Från och med höstterminen 2011 ska all musikundervisning bedrivas i gruppform. Och ett nytt schemalägnings-system håller på att införas, där lärarna inte längre har kontroll över vilka elever som hamnar i vilken grupp.

Kulturskolan Stockholm har kommit i puberteten. Att två av dess beståndsdelar, Stockholms kommunala musikskola och Vår Teater, är en bra bit in i medelåldern och till och med närmar sig ålderdomen märks inte. Pubertetsångesten genomsyrar organisationen likt den dimma av svett, hårspray och billig deodorant som fyller varje högstadieskolas gymnastikomklädningsrum. En musikutbildning med 50 års erfarenhet borde ha en väl beprövad struktur, med en tyngd att stå emot karriärpolitikerna och skolledares nycker, likväl som en flexibilitet att möta samtidens utmaningar. Men ändå står Kulturskolan Stockholm mitt på den mörka skolgården med darrande knän och blodsmak i munnen. Varför finns jag? Vad är jag till för? Vem bryr sig om mig?

Marianne Thörn har funnits med i Kulturskolans verksamhet sedan begynnelsen. Hon började spela fiol privat, men gick över till Stockholms kommunala musikskola när den startade. Hon hade alltid enskild undervisning, minst 30 minuter i veckan, och spelade i Adolf Fredriks skolas symfoniorkester. Efter studentexamen vikarierade hon vid musikskolorna i Stockholm och på Lidingö. Året därpå blev hon antagen till violinpedagoglinjen, där hon studerade 1969-1972 för Gert Crafoord i violin och Sven Karpe i metodik. Sedan 1973 har Marianne arbetat i Kulturskolan Stockholm. Så hon har ett perspektiv över skolans utveckling som få andra.

– Svängremmarna inom Kulturskolan har dragits åt successivt, nästan så att man inte riktigt har märkt det, berättar Marianne. Vad man har märkt är naturligtvis att man ska ha fler och fler elever och att det har blivit kortare lektionstider. Tidigare hade jag elever som satsade och kom in på till exempel Musikhögskolan och Musikkon-

servatoriet i Falun. Men det förekommer inte nu, om inte eleverna går privat också.

Jakob Lind är också ett barn av Stockholms kommunala musikskola. Han började spela cello i Tensta och var med i många av Musikskolans ensembler och orkestrar. Jakob startade med 20 minuters lektion i veckan, men när lärarna märkte att han var intresserad fick han längre tid. Efter Södra Latins gymnasium gick han på KMI, Kommunala Musikskolans Institut – en påbyggnad inom Musikskolan för de elever som ville söka till högre musikutbildning – och tog sedan pedagogexamen vid SMI, Stockholms musikpedagogiska institut. Jakob började vikariera som cellolärare i Kulturskolan Stockholm 1988 och fick fast anställning 10 år senare. Han tycker personligen att han kan bedriva undervisning av samma kvalitet även efter de nya förändringarna, men är bekymrad över vad de kan leda till på längre sikt.

– Under nästan 10 år hade en del av min undervisning varit baserat på Suzukimetoden, där jag hade eleverna både enskilt och i grupp. I höstas sa man från ledningen att det var okej om jag fortsatte med Suzukiundervisning, men jag fick inte ha enskilda lektioner med eleverna. Eftersom konceptet då faller kände jag mig tvungen att ta bort det. För mig har Playalong-materialet (se sidan 10) varit räddningen, det gör att jag fortfarande kan arbeta effektivt. Men visst, undervisningssituationen blir lätt stressig och tål inga oförutsedda händelser. Har eleverna olika problem som måste tas separat så faller planeringen. Och just nu har jag heller inga elever på högre nivå. Jag har några som skulle kunna sticka iväg, och hur jag då ska kunna hjälpa dem på bästa sätt återstår att se.

Jakob funderar en stund och tillägger försiktigt:

– Om vi inte får hålla på med någon enskild undervisning över huvud taget så kan jag tänka mig att vi kommer att sänka kvalitetsnivån än mer. Det kan bli så att vi får hålla på med kännedomskurser för att göra folk nyfikna, och sedan får de gå någon annanstans om de vill lära sig på riktigt.

Gruppundervisning

De gruppstorlekar Kulturskolan Stockholm erbjuder är två till tre elever på 30 minuter, tre till fem elever på 45 minuter eller storgrupp på 60 minuter. Undantaget är KAP, Kulturskolans Avancerade Program, där de elever som vill satsa mer erbjuds enskilda lektioner och tilläggsundervisning. Till

KAP är det antagningsprov, och terminsavgiften är 2 000 kr per termin istället för 900 kr. Och det finns endast ett fåtal platser.

Marianne bemöter sina elever med moderlig värme och omsorg. Hennes klassrum är en trygg och inbjudande plats, och eleverna känner sig avspända och lugna. Men hon tycker att hennes arbetssituation har blivit allt svårare. Resultatinriktade och ambitiösa lärare som hon själv slits hårt och blir lätt överansträngda. Marianne har fått rådet från sin verksamhetsledare att hon måste ta det lugnt och inte ha så höga ambitioner.

– Om jag inte får se ett resultat utifrån vad jag själv har förväntat mig eller önskat eller jobbat för, då sliter jag bara på mig själv utan att det händer något i andra änden. Och det är inte till glädje för någon. Vi kan aldrig uppnå samma kvalitet som tidigare. Att få fram en elev under de här förutsättningarna skulle ta hur lång tid som helst.

Problemet är egentligen inte gruppundervisning kontra individuell undervisning. Varken Jakob eller Marianne har något emot gruppundervisning som sådan. Problemet är att lärarna tvingas in i ett arbetssätt där de själva inte får bestämma den metod som de tycker ger bäst resultat.

– Jag ser gruppundervisning som ett metodiskt hjälpmedel, säger Jakob. Varje elev är unik, vi ska se varje elev, det säger ju ledningen också. Och då ska man kunna ta hand om varje elevs specifika problem och välja den pedagogiska metod som

Veera Englund njuter av att få ha sin lärare Marianne Thörn alldeles för sig själv. Bara tillfälligt förstås, hennes gruppkompis var sjuk.

Foto: Fredrik Ström.

bäst gynnar individens utveckling. Individanpassningen kommer att bli mycket svårare att hålla om inte läraren själv får välja vilken metod som är bäst för eleven.

– För mig är den personliga kontakten den stora bristande punkten i det nya systemet, säger Marianne. Individanpassning kommer att bli en omöjlighet. Det säger ju sig självt. Det är bäddat för att bara mellanskiktet av elever blir kvar. Att de som är mest ambitiösa och de som inte hänger med slutar.

Klassfråga

Både Marianne och Jakob vill, precis som skolans ledning, att Kulturskolan ska vara öppen för alla. Att alla ska få chansen. Men till vad? Båda menar att kvalitativ musikundervisning åter har blivit en klassfråga.

– De elever som vill satsa och nå en högre nivå kommer att välja bort Kulturskolan, menar Marianne. Eller blir tvungna att komplettera med privatlektioner.

– I ett samhälle ska man kunna ha råd att ha en musikskola, även om det är en kostsam verksamhet, säger Jakob. Det handlar om att man värnar om medborgarna, att de ska kunna få den här möjligheten. Jag hade själv inte kunnat hålla på med det här om inte musikskolan hade funnits. Mina föräldrar hade varken stora ekonomiska resurser eller någon större kunskap om hur musikutbildning går till. För mig handlar mitt yrkesval lite om att ge tillbaka något till samhället. Jag trivs med att hålla på med det här, och jag vill att många ska få möjlighet till kvalitativ musikundervisning även om man inte har råd att gå till en privatlärare. I Kulturskolans innerstadsdistrikt har vi många av våra konkurrenter runt knuten, friskolor, olika kyrkors musikskolor. Där har lärarna bättre förutsättningar att få fram resultat, och de gör ett jättebra jobb. Men då får man också betala mycket mer.

Text: Fredrik Ström

Jakob Lind.

Foto: Fredrik Ström.

Schemaläggning

Den andra stora förändringen i Kulturskolan Stockholm är det nya systemet för schemaläggning, en skrivbordskonstruktion som hämtad ur en science fictionroman om ett framtida byråkratsamhälle. Under vårterminen ska varje lärare lägga sitt schema för hösten, det vill säga lägga ut ramtider för när man vill ha olika typer av undervisning. Den tiden ska jag ha en nybörjargrupp, den tiden ska jag ha en fortsättningsgrupp för åldrarna 9-10 år och så vidare. Man lägger också in de elever man redan har, så gott det nu går eftersom de inte vet vilka tider de kommer att ha under hösten. De platser som är lediga kommer att synas direkt på nätet. Elever och föräldrar får gå in på Kulturskolans hemsida och boka in sig till den kurs, plats och tid de vill gå, baserat på den information som finns tillgänglig. Utan att man har någon aning om vilka andra elever som kommer att gå i gruppen eller vilka kunskaper de har. Så här annonseras en ledig plats hos Marianne Thörn för vårterminen:

Fiol, Kungsholmen

Tid: Onsdagar 16:30-17:00

Plats: Kulturskolans Hus, Mariebergsgatan 34, Sal 430

Pedagog: Marianne Thörn

Ålder: 12-14 år

Nivå: Medelnivå, du bör ha spelat i 3-4 år

Övrig info: 1 plats. Kursavgift 900 kr debiteras vid påbörjad kurs. Vid kursstart efter den 15/3 är avgiften 700 kr.

Det har varit en hel del problem i övergången till det nya systemet. Ett första test skedde höstterminen 2011. Marianne försökte lägga in de elever hon redan hade i slutet av vårterminen, men när hösten kom och det visade sig att många av tiderna inte passade så var det elever som slutade. Så istället för att, som Kulturskolans ledning önskat, hon ska ha fler elever i sin tjänst, så minskade antalet.

– Det tog mig två månader av höstterminen att lägga om schemat, suckar Marianne uppgiven. Och många grupper kommer självklart inte att fungera lika bra som om jag hade fått styra upp dem själv via upprop vid terminsstart.

Jakob förstår inte heller vilka fördelar det nya systemet ska ge. Förutom att det möjligtvis förenklar för administrationen. Men han letar efter ljus i mörkret.

– Visst, lärarna kan bestämma när de vill ha olika typer av undervisning. Det kan vara bra. Men för gruppkonstruktionerna blir det sämre. Om man fräntar oss pedagoger förtroendet att ens kunna placera eleverna i en så bra grupp som möjligt, så kommer det att vara svårt att motivera oss. Vi som ska ha grupperna är ju de enda som kan se vilka möjligheter det finns att koppla ihop det.

Protester

Förändringarna inom Kulturskolan Stockholm har föregåtts av diskussioner och grupparbeten. Men en kulturskola innebär ett splittrat kollegium. Inom teater, dans och bild och form har man alltid haft gruppundervisning och det nya schemaläggningssystemet påverkar inte större grupper lika mycket.

Musiklärarna har fått lämna synpunkter, men förståelsen för att olika ämnen inte alltid passar att lära ut på samma sätt har inte kommit fram tillräckligt. Och visst har det protesterats.

– Oh, vilka protester det har varit, utbrister Marianne. Men vi har ju tvingats in i det här, och det har upptagit större delen av våra konferenser och studiedagar hela förra året. Det kommer säkert fördelar, när man har upptäckt och korrigerat alla brister. Då kanske det kan vara en lättnad på något sätt. Någonstans.

Jakob är en lugn och eftertänksam person, angelägen om att förstå alla sidor av problemen och att hitta lösningar som kan kännas konstruktiva för alla parter. Det är uppenbart att han inte trivs med det arbetsklimate som svallvågorna av missnöje har gett upphov till.

Alice Jarlov (till vänster) är elev till Jakob Lind och spelar i stråkorkestern NOVA som leds av Jakob och Marianne Thörn. Foto: Marianne Thörn.

– Vi har inte varit samstämmigt glada över förändringarna, säger Jakob diplomatiskt. Sedan kan jag tycka att protesterna ibland kan bli lite för onyanserade. Folk blir arga, det blir personangrepp och en väldigt låg nivå på diskussionen. Vilket medför att ledningen till slut slår dövörat till. Folk måste få reagera om de tycker att det tas felaktiga beslut, men det är också viktigt att skilja på sak och person. Andra kollegor blir bara nedslagna och orkar överhuvudtaget inte yttra sig.

Inriktning

Från ledningen är motiveringen till förändringarna att Kulturskolan Stockholms undervisning ska vara inriktad på samspel. Och att varje elev istället för sin 20 minuters enskilda lektionstid ska få ”träffa Kulturskolan minst 30 minuter i veckan”. Och det låter ju bra. Men det är en argumentation med brister. Precis som de flesta musik- och kulturskolor har Kulturskolan Stockholm en

omfattande ensemble- och orkesterverksamhet där många elever är delaktiga, så dessa har ju redan tidigare fått bra mycket mer än 30 minuter i veckan.

Bland många av musklärarna i Kulturskolan Stockholm finns det en stor frustration över sakernas tillstånd. Man vet inte vilken inriktning skolan ska ha, eller vilka kriterier man förväntas arbeta efter. Från ledningen öser man beröm över sina lärare efter varje termin för deras fantastiska insats och resultat. Och samtidigt lägger man på dem ytterligare elever, begränsar deras möjligheter att välja arbetsmetoder, och verkar inte ens tycka att det är så noga om de grupper lärarna tvingas ha fungerar optimalt.

Kulturskolan Stockholm måste ta sig ur pubertetens förvirring och bestämma sig för vad den vill bli när den blir stor. Den kallar sig för en

Sofia Cornelius har Marianne Thörn både som följare och som orkesterledare i NOVA. Foto: Marianne Thörn.

skola men har blivit en fritidsgård. Dit kan barn och ungdomar komma efter skolan för att träffa kompisar med liknande intressen, prova olika instrument och delta i kulturella aktiviteter. Det är inget fel i det, fritidsgårdar har en viktig funktion att fylla. Men då måste man också vara tydlig med att det är så verksamheten är tänkt, så att alla inblandade kan göra rätt val. Barn och ungdomar, och i förlängningen deras föräldrar, kan då välja om de kravlöst vill pyssla lite med musik i Kulturskolan, eller om de mer seriöst vill lära sig spela ett instrument i någon annan skola med tydliga kunskapsmål. Och lärarna kan välja om de vill arbeta som fritidspedagoger i Kulturskolan eller instrumentallärare någon annanstans. Skolledarna och politikerna måste bestämma vad samhället ska erbjuda sina medborgare i fråga om musikutbildning. Om vi som skattebetalare och väljare inte är nöjda med vad de erbjuder så behöver vi få reda på vilka politiska krafter som tycker vad, så att vi kan lägga vår röst på dem som vi anser har de klokaste idéerna. Det kallas demokrati. Men demokrati fungerar inte om inte medborgarna får rätt information.

– Jag tror det här är något av ett dilemma, menar Jakob Lind. Man är inte riktigt klar över skolans förväntade inriktning, varken hos skolledning eller politiker. Å ena sidan säger de att vi ska ta in alla, men i samma andetag pratar de om att vi måste ha en spets. Men när vi frågar dem om hur det ska gå till, det handlar ju om att bygga upp en verksamhet så att det finns något att göra den här spetsen av, så verkar de inte förstå problemet.

Marianne Thörn avslutar med att flytta fokus till dem som borde stå i centrum.

– Jag är rätt trött på alltihop det här. Till vardags skjuter jag undan det för att kunna sköta undervisningen. Jag vill ägna mig åt barnen.

Stockholms Ungdomsinfonietta, där både Jakob Lind och Marianne Thörn är instruktörer, poserar inför sin turné till Irland i början av mars. Orkestern leds av Helena Söderman. Foto: Fredrik Ström.

Playalong

Räddaren i tidsnöden

Under hela 90-talet arbetade Jakob Lind som resande cellolärare på Musikinstitutet i Mariehamn på Åland. Det innebar att han träffade sina elever varannan helg, då de hade dubbla lektioner. Under denna period började han fundera över hur hans elever skulle kunna vara effektiva även under veckorna mellan lektionerna. När Playalong-materialet började ta form, och man ville bredda antalet instrument, var det självklart för Jakob att erbjuda sig att utveckla materialet för cello. Det var ju precis i de här banorna han hade funderat under de långa båtresorna mellan Stockholm och Mariehamn.

I höst är det 10 år sedan Playalong startade. Olle Danielsson, gitarrlärare i Kulturskolan Stockholm, fick idén om att kunna erbjuda skolans elever musiklektioner över nätet. Skolledningen nappade, och Olle och tre andra lärare fick ägna en del av sin tjänst åt att utveckla konceptet för till att börja med gitarr, bas och trummor. Efter ett tag insåg man att det inte går att ersätta den fysiska kontakten mellan lärare och elev, och fokus flyttade till att erbjuda ett traditionellt läromedel fast med utnyttjande av den nya tekniken. Materialet är således inte tänkt att vara en ersättning för vanliga lektioner, vilket Jakob är mycket noga med att betona.

– Det här är inte ett alternativ till att gå för en lärare, utan det är ett verktyg att använda i undervisningen. Istället för att man använder en traditionell spelbok så använder man Playalong-materialet. För mig är den stora vinsten att det sparar tid på mina vanliga lektioner. Jag arbetar mest på gehör med mina nybörjarelever, och om de ska få en ny låt i läxa så behöver jag inte lära dem själva låten på lektionen. Den lär de sig själva med hjälp av datorn hemma, eller med sina föräldrars hjälp om de är små. Det frigör tid på lektionen till att fokusera på elevernas tekniska och individuella problem.

www.playalongmusic.com/sv

*Jakob Lind trivs i Playalongs studio.
Foto: Fredrik Ström.*

Text: Fredrik Ström

På fiol och cello finns en nybörjarkurs och en fortsättningskurs. Fiollektionerna är gjorda av Camilla Linneadotter, också lärare i Kulturskolan Stockholm. Dessutom finns det lektioner i instrumentvård med violinbyggarmästare Stefan Lindholm. Lektionerna är små filmer i en bestämd ordning och med en ganska snabb progression, tänkta att kompletteras med annat material och övningar under de vanliga lektionerna. Varje lektion innehåller en ny låt och ett nytt tekniskt moment. Filmen är i tre delar: en kort presentation av vad lektionen kommer att innehålla, en demonstration där läraren spelar låten till förinspelat ackompanjement, samt den huvudsakliga lektionen. Under lektionen går läraren igenom de tekniska svårigheterna, och ger eleven möjlighet att pausa och öva svåra moment innan den går vidare. Allt är filmat från tre olika vinklar, så eleverna får en tydlig både klingande och visuell förebild. Efter lektionen kan eleven trycka på playalongknappen och själv spela melodistämman till kompet. Och allt kan förstås upprepas så många gånger som behövs.

Playalong är numera ett självständigt företag som växer sakta men säkert. Fler och fler kulturskolor runt om i landet betalar för att ge sina lärare och elever möjlighet att använda materialet. Jakob Lind har en viss tid av sin tjänst i Kulturskolan avsatt åt att arbeta med Playalong, för närvarande med ett ensembleprojekt där man ska få hjälp att öva in sina orkesterstämmor och spela dem med en dirigent på skärmen. För Jakob är Playalong numera den viktigaste kommunikationskanalen han har med sina elever.

– Varje person har en egen profilsida och det finns forum där man kan diskutera olika frågeställningar, lägga upp egna filmer och utbyta idéer, berättar han entusiastiskt. Det är som ett YouTube för musikstuderande, fast med ett material gjort av pedagoger och en mycket trevligare atmosfär.

Marion Hauge-Lindberg

Chefens syn på saken

Marion Hauge-Lindberg gör sin andra period som kulturskolechef i Stockholm. Och hon är inte rädd för att genomdriva förändringar. Hon var chef när Kulturskolan Stockholm bildades för 15 år sedan. Och hon är chef nu, när skolan tar ett bestämt steg mot en undervisning baserad på samspel och gruppdynamik.

Marion Hauge-Lindberg har en mycket bred yrkesverksamhet bakom sig. Hon är utbildad rytmik- och musiklärare och har arbetat som musiklärare med elever alltifrån sexårsåldern till gymnasieelever på Södra Latins gymnasium och musikhögskoleelever på Kungliga Musikhögskolan. Där var hon under tio år metodiklektor och utbildade blivande musik-, instrumental- och rytmiklärare. 1996 antog Marion uppdraget att bli första chef för den nystartade Kulturskolan Stockholm. Det var ett stimulerande men tungt arbete att få ihop den stora organisationen. Efter några år kände hon behov av att begränsa sig geografiskt och hittade en ny utmaning som skolchef i Bromma. Efterhand växte sig dock längtan tillbaka till kulturen allt starkare. När så hennes tidigare arbete som kulturskolechef åter blev ledigt sökte hon och fick det igen. Och den positionen har hon haft sedan december 2008.

Text: Fredrik Ström

– Införandet av enbart gruppundervisning, är det din idé eller är det politiskt styrt?

– Nej, politiken styr huvuduppdraget och ramarna. Vårt politiska uppdrag är att vi ska erbjuda undervisning av hög kvalitet i kulturella färdigheter till Stockholms barn och unga på deras fritid. Samt att finna metoder för att erbjuda fler elever plats i Kulturskolans undervisning. Vi har en jättefin verksamhet i Kulturskolan, och hur gör vi då för att så många barn som möjligt ska få ta del av den? För mig så är samspel grunden för musikundervisning. Att fungera i ett samspel är det som är nyheten, att tänka det som en grund. Och sedan att vi har en längre lektionstid. Jag vet hur lite man hinner göra på 20 minuter. För mig är det viktigt att bidra till att vi kan jobba med en kvalitetsutveckling på Kulturskolan, och då har mitt bud varit att vi ska ha en minsta lektionstid på 30 minuter.

– När vi diskuterade undervisningsformerna, beskrev lärarna att det kändes som väldigt viktigt att man kunde få ägna individuell tid åt elever som kommit lite längre. Och jag kan förstå ett sådant resonemang. Det kommer även att finnas den möjligheten framöver. Statistiskt visade det sig dock att vi hade väldigt mycket av den individuella undervisningen på nybörjarnivå. Var tredje nybörjare spelade individuellt. Det tycker jag inte är ett ansvarsfullt sätt att jobba med resurser. Jag tror mer på att ha med samspelstanken från början – att utgå från den. Och barn är som barn är, de är förkylda ibland och sjuka ibland och borta av andra anledningar, och då kunde jag konstatera att 700 timmar under ett år inte kom några elever alls tillgodo. Och det tycker jag inte heller är ett bra sätt att hantera resurser på.

– Finns det en risk att de nya förändringarna försämrar kvaliteten?

– Nej, jag tror inte det. Det handlar om vilken metod du har. En del har den här typen av gruppmetodiskt tänkande med sig, andra har det inte, därför har det för mig också varit viktigt att vi satsar på fortbildning när det gäller metodutveckling. Vi måste också fundera över hur vi möter eleverna från det att de är riktigt små. Och hur vi kan använda rytmikpedagogerna för att ge de yngsta eleverna en bra grund att stå på.

Hur mäter man kvalitet?

– Du pekar på en viktig fråga. Jag tycker det är viktigt att försöka mäta flera parametrar och inte bara kvantitativa mått som kostnad per elevplats eller kvadratmeter per lokal. Därför har vi under flera år arbetat tillsammans med ett antal andra kommuner i länet med ett kvalitetsutvärderingsverktyg som heter "Våga visa". Det handlar om att granska verksamheten ur tre olika aspekter. Dels är det observatörer som är ute och besöker lektionerna. Sedan gör man kundenkäter, vad tycker elever och föräldrar, vad är deras upplevelse av kvaliteten? Och sedan är det en självvärdering. Vad är min egen upplevelse av det jag gör och hur kvaliteten är på min undervisning? Man observerar alltid en annan kommuns kulturskola, inte den egna, och man gör det tillsammans med kollegor från andra ställen utifrån en metodbok, där man systematiskt går igenom vad man ser. En extra bonus är att det är en kanonfortbildning för dem som utbildar sig till observatörer.

– Vad är intentionen med Kulturskolan Stockholm, ska den vara en skola med tydliga kunskapsmål eller en renodlad fritidsaktivitet?

MUSIKHÖGSKOLAN INGESUND

VIOLIN-/VIOLAMETODIK 15 högskolepoäng
kurskod MIGDM1

Kursen, instrumentalmetodik, ger kunskaper i ergonomi, violinspelets teknik, övnings- och studieteknik, samt en omfattande och detaljerad kännedom om undervisningslitteratur och repertoar på högre nivå.

Kursen ges genom seminarier under läsåret 2012/13 vid fem tillfällen vid **Nacka Musikskola (Stockholm)**, 15-16/9, 13-14/10, 17-18/11, 2-3/2, 16-17/3.

Lärare: **Ulla Magnusson**, lektor i violin.

Anmälan senast 15 maj via antagning.se

Mer information hittar du på KAU.SE/IMH

– Vi har ett tydligt politiskt uppdrag, att bedriva undervisning av hög kvalitet på barnens fritid. En slags frivillig skolform skulle man kunna kalla det. Jag skulle gärna se att vi hade ett nationellt uppdrag till kommunerna. Det är tuffa ekonomiska tider, och det kommer att bli ännu tuffare framöver, det är jag övertygad om. Om kommunerna hade ett obligatoriskt uppdrag så skulle det här inte vara det första man sparade på när det ska sparas.

– Den nya schemalagningen på nätet, hur är det tänkt att den ska gå till?

– Vi bygger en helt ny e-tjänst, på grund av att föräldrar har svårt att hitta in till Kulturskolan idag. Hur ska vi visa vad vi erbjuder? Idag skickar man in en ansökan och får inte ens en bekräftelse på att den har kommit fram. Du kan stå i kön i fyra, fem, sex år. Efter några år ringer en lärare och frågar om du kan ha lektion på torsdagar kl. 15.45 i den och den skolan... Det är ett system som är värdelöst, där lärarna använder sin tid till helt fel saker. Nu vill vi flagga upp på nätet och säga: "Det här är Kulturskolan, det här erbjuder vi. Vi har alla de här olika ämnena. Vill du hitta något som är nära dig? Vill du hitta något för barn i åldern 7-9 år? Vill du söka något på stråk, vad finns det? Vilka dagar? Vilka skolor?" När de hittar en aktivitet, tid och plats som passar så anmäler de sig. Föräldrarna, barnen och ungdomarna får göra jobbet istället för att vi ska ringa runt och fråga.

– Men då tappar ju lärarna kontrollen över vilka elever som hamnar i vilka grupper.

– Lärarna får vara tydliga och berätta vad det handlar om. Nybörjargrupp, fortsättningsgrupp, vilka förkunskaper som krävs... Också med informationen att de gärna får höra av sig och ställa frågor. Sedan är ju den pedagogiska utmaningen att ha metoder som fungerar för olika sammanhang. Föräldrarna får hitta vägen in, snarare än att vi ska sitta och jaga elever.

– Men det kan ju bli väldigt konstiga grupper...

– Föräldrarna får boka sin tid utifrån den information som ligger ute om den aktuella gruppen. Det blir ganska mycket information, ämnesplan, inriktning, genre, förkunskaper och så vidare. Det här är helt nytt och under uppbyggnad. Vi har nu i höst inte helt släppt möjligheten att kunna kalla till ett upprop, vi får se om det kommer att vara nödvändigt i framtiden. Men det handlar jättemycket om att kunna kommunicera vad vi erbjuder på ett mycket mer professionellt sätt än vad vi gör idag när ingen hittar hit.

Ordlekar a vista

Mary Cohen

Bags of fun for violin/Bags of fun for cello
Faber Music

Mary Cohen är en av de mest produktiva i stråkpädagogikvärlden sedan några år, och hennes förlag verkar verkligen ta vara på hennes idéer. Bags of fun for cello och Bags of fun for violin är exakt samma material, ibland med samma toner, ibland en kvint isär. Alla ”stycken” är en rad långa och bygger på några ord eller en mening som man kan säga eller sjunga, antingen i samma rytm som musiken eller som inspiration. Tanken är att stimulera både notläsning och, när musiken ”sitter”, speltemperament och fantasi. Cohen utnyttjar många lösa strängar och lite enkelt fingerspel, ett

vettigt sätt att träna på hela instrumentets notbild i första läget.

Så värst mycket helgjuten musik blir det ju inte när styckena är en rad långa. Man får nog se dem mer som rebusar eller karaktärsfragment – texterna handlar om åsnor och popcorn och trassel och glass och gelé.

En del av detta skulle naturligtvis gå förlorat i svensk undervisning, såvida man inte vill skriva ett oändligt material små översättningar eller ta tillfället i akt och träna engelska samtidigt som notläsningen ... Kanske kan böckerna bli användbara mest som idématerial för läraren. Men det är ju inte det sämsta!

Anna Braw

Värt besväret

Huw Watkins

Miniatures (viola och piano)
Schott Music

Miniatures är skrivet till Simon Rowland-Jones och uruppfördes 4 september 2009. Det består av åtta miniatyrsatser och är cirka tio minuter långt. Det är ett bra stycke, med en svårighetsgrad som lämpar sig för studenter på musikhögskolenivå. Miniatures innehåller atonalitet, komplicerade

rytmer, höga passager och snabba noter, men även vackra klanger och meditativa stämningar påminnande om Arvo Pärt. Stycket är väl värt att lägga tid på att komma in i, när de första svårigheterna passerats ger det mycket tillbaka.

Så här beskriver Huw Watkins själv satserna: I den första satsen spelar violan korta, kantiga, ibland känslofulla fragment över enkla, långsamt skiftande harmonier i pianot. Den fjärde och sjunde satsen är variationer på den första. Där emellan finns fyra kontrasterande miniatyurer, nummer två är snabb och lidelsefull, medan nummer tre är långsam och eftertänksam. Den femte miniatyren låter violan spela snabba sextondelar tillsammans med upprepade toner från pianot. Finalsatsen är väldigt långsam och fridfull.

Karin Ebbersten

AMATÖR, MUSIKSTUDENT ELLER YRKESMUSIKER?

Hos oss hittar du ett brett sortiment av stråkinstrument för just dig. Vi har instrument i alla prisklasser. Även tillbehör som stråkar, strängar, stöd, harts, etuier etc.

Vi skickar över hela landet med buss eller post för snabb och säker leverans.

Ta en titt på hemsidan och hör av dig så ska vi hjälpa dig med det du behöver.

Vi finns inte längre bort än ett telefonsamtal eller mail.

Välkommen!

Mattias Sandlund

Din fiol.

GERINGSGATAN 2 · NORRFJÄRDEN
TEL: 0911-20 94 71 · 070-300 00 10
INFO@DINFIOL.SE · WWW.DINFIOL.SE

RECESSIONER

Inspirationsdag i Norrköping

Svängigt årsmöte

Du kanske säger: "Norrköping det är en jävla stad"
Då har du aldrig gått på stadens södra promenad

Ulf Lundell: Jag går på promenaden (1975)

Torbjörn Westman (ovan) ledde med stor entusiasm alla deltagare i Rockstråk, ett stråkorkestermaterial som även visades under ESTA-konferensen i Falun. För mer information se www.rockstrak.se.

Christer Samuelsson (nedan till höger) berättade om folkmusikprojektet Östgöta Folk och bjöd på formidabelt sväng med LUS, Linköpings Unga Spelmän (nedan).

Nästan 40 personer hade anmält sig till Svenska Stråklärförbundets Inspirationsdag i Norrköping 10 mars. Under dagen hanns det också med ett årsmöte vars protokoll finns att beskåda på hemsidan, www.esta.se.

Linda Sunesdotter (Musikhögskolan i Malmö) och Eva Bogren (Musikhögskolan Ingesund) rockade i Norrköping (ovan till höger). Tillsammans med Päivikki Wirkkala-Malmqvist (Kungliga Musikhögskolan) redogjorde de också för situationen på sina skolor när det gäller de stora förändringarna i musiklektörutbildningen, och hur framtiden ser ut för de som vill utbilda sig till stråklärare. Ett ämne som vi kommer att diskutera närmare i kommande nummer.

Störst succé gjorde utan tvekan violagruppen (!) med 20 unga violaster från Norrköpings Kulturskola under ledning av Ing-Marie Kettel-Andersson och Åsa Sunnerstam.

MUSIK & HANTVERK

MALUNGS
FOLKHÖGSKOLA

Sommarkurser

Kulningskurs i Mosättra
15 - 17 juni

Stämspel och komp i Fågelsjö
25 - 29 juni

Folkmusik - sång, dans & låtspel på fiol
23 - 28 juli

Järnsmide
23 - 28 juli

Följ oss på
Facebook/malungsfolkhogskola

Kurser med start ht 12

Folklig vissång - grundkurs
med Maria Røjås

Folkmusik fiol - ett läsår
med Jonny Soling

Folkmusik fiol - en termin
med Patrik Andersson

Folkmusik fiol - distans

Kurser med start vt 13

Folklig vissång - fördjupningskurs
med Anders Larsson

Folklig dans - en termin
med Anna Öberg

www.malungsfolkhogskola.se 0280 143 00

Stråkforum

En mötesplats för unga stråkmusiker

Stråkforum är en mötesplats för musiker i alla åldrar som vill lite extra med sitt musicerande. Du erbjuds en tydlig och strukturerad studieväg, där du steg för steg utvecklas både på ditt instrument och i ditt musicerande i olika ensembler.

I Stråkforums koncept ingår regelbundna träffar på helgerna, den populära Lördagsskolan, samt sommar- och vinterkurser såväl i Sverige som utomlands. Det går till och med att lära sig spela fiol på distans genom Stråkforums försorg. Kurserna ger dig en möjlighet att träffa andra musiker som vill satsa på sitt musicerande, lära känna varandra och också lära av varandra.

Det som är unikt med Stråkforummodellen är strukturen och sammanställningen av övningarna som ger de praktiska och tillämpbara färdigheter som måste uppnås för att bli en välutbildad instrumentalist.

Stråkforummodellen fokuserar på det som är viktigt samtidigt som den leder till snabba framsteg genom en välutformad progressionsplan, från nybörjare till musikhögskolenivå. Utbildningen

har tre nivåer och varje nivå innehåller tekniska moment som utvecklar den instrumentala skickligheten. Du spelar olika typer av pedagogiskt inriktade repertoarer från bland annat Suzukirepertoaren, Gradesystemet, Barbara Barber, folkmusik m.m. På de högre nivåerna spelar du standardrepertoarer för respektive instrument men även musik från olika folk och kulturer. Gehörsspel och notläsning är centrala delar i utbildningen.

Stråkforummodellen går att tillämpa på enskild undervisning och gruppundervisning.

Utbildning i tre nivåer

Initiativtagaren till Stråkforum heter Lars Jöneteg, tidigare verksam som lärare och pedagog vid Musikhögskolan i Malmö, i violin, violinmetodik och kammarmusik.

– Man kan säga att Stråkforum är paraplynamnet för flera olika verksamheter. I detta koncept ingår både Lördagsskolan och olika veckolånga kurser. Idén med Stråkforum är att möta unga begåvade elever och erbjuda dem en utbildningsplan upp till musikhögskolenivå, berättar Lars.

Som hjälp i detta finns ett utbildningsprogram i tre nivåer, med en timmes teknikinstruktioner på DVD-skiva för respektive nivå, totalt tre timmars utbildning således. Skivorna innehåller teknikövningar, som i sin tur är kopplat till musikstycken, då eleverna får möjlighet att praktisera de tekniska färdigheter de för tillfället jobbar med.

Text: Ove Torstenson

Foto: Leif Johansson

Lars Jöneteg,
Stråkforums
initiativtagare.

– Att få en progression i det egna övandet och musicerandet är av oerhört stor betydelse, poängterar Lars Jöneteg.

Lördagsskolan, som äger rum en gång i månaden, bedrivs förutom i Malmö även på orterna Göteborg, Stockholm, Växjö och Gävle. Varje termin avslutas med en konsert för att ge de

*Frida Silverberg
undervisar cellisterna,
med Anders Wiberg
vid pianot.*

medverkande extra stimulans åt det egna övandet och spelet tillsammans. Då får man se vad de tre olika nivåerna presterar, vilket inte minst stimulerar yngre elever att komma vidare i sina studier. Poängen är att alla eleverna vet exakt vad de ska arbeta med hemma mellan träffarna i Lördagsskolan.

Nivå III Högstadiet

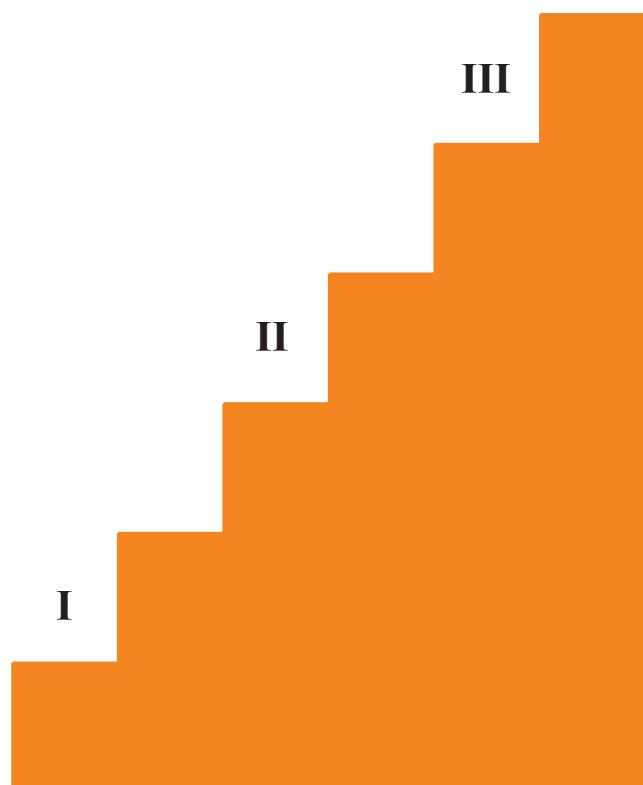
Du får lära dig spela 4–11:e läget, skalor och dubbelgrepp. Efter nivå tre har du fått de verktyg du behöver för att kunna spela i princip alla verk för klassisk violin.

Nivå II Mellanstadium

Här arbetar du bl.a med olika stråkarter, 3:e och 2:a läget samt vibrato.

Nivå I Nybörjare

Du får bland annat lära dig om de fyra greppmodellerna som är ständigt återkommande element i undervisningen. Greppen hjälper Dig i ditt violinspel genom alla nivåer.

ment och det egna musicerandet tillsammans med andra. I själva verket har eleverna sin vanliga verksamhet i den kommunala musik-/kulturskolan på hemmaplan och Stråkforum erbjuder bara den där extra kryddan i musicerandet. Vi jobbar i nära samverkan med fiollärarna på hemmaplan, fortsätter Lars Jöneteg.

När man är färdig med nivå 3 och vill satsa på en yrkesutbildning inom musikområdet, erbjuds man till och med extra

masterclass med pianist, då man får spela de stycken man tänker söka till musikhögskolan på. Dessa masterclass brukar äga rum på söndagen, alltså dagen efter man medverkat i lördagsskolans musicerande.

Konsten att bygga nätverk

Musikhögskolans studerande som går den fristående kursen Allmän violinmetodik deltar också i Lördagsskolans verksamhet, där de får flera tillfällen att undervisa.

– Dagen efter har vi sedan seminarium där kursdeltagarna är såväl musiker- och musiklärarstuderande som yrkesverksamma musiker inom olika professionella orkestrar. Det brukar också finnas med lärare från den kommunala musikskolan, som vill fortbilda sig. Här får vi ytterligare tillfälle att nå ut med budskapet om vad Stråkforum är och står för, säger Lars Jöneteg.

– Det känns som att det har lossnat ordentligt, efter sju års verksamhet i Stråkforum. Vi har nått ut med budskapet. Sammanlagt deltar omkring 70 elever i Stråkforums verksamhet i Malmö.

I staben av lärare finns förutom Lars Jöneteg själv på violin/viola, även Linda Sunesdotter, violinist och violinpedagog, Stefan Waldermarsson, violinpedagog samt på cello, lärarna Anders Wiberg och Frida Silfverberg.

Som uppföljning till Stråkforum arrangeras även sommarkurser på Sundsgårdens folkhögskola utanför Helsingborg i juni månad och på S:t Sigfrids folkhögskola, utanför Växjö i augusti. Sommarkurserna är poängkurser och ingår i Musikhögskolans sommarkursutbud.

Förutom sommarkurser arrangeras en vinterkurs på Öland under januari månad och som pricken över i:et erbjuds en kurs på Gran Canaria under sportlovet (vecka 8) nästa år.

Stort spridningsområde

I Malmö stöds Lördagsskolan av Musikhögskolan och repetitioner och konserter äger rum i skolans konsertsal, Rosenbergsalen på lördagar. Eleverna kommer från hela södra Sverige, bland annat från Helsingborg, Lund, Höör, Ystad, Bjärred/Lomma, Varberg, Karlskrona och ibland även Växjö. Den sociala biten är viktigt för att få en verksamhet med lust och glädje och de nätverk som skapas vid de månatliga träffarna är mycket betydelsefulla.

– Det handlar inte om att vi som jobbar inom Stråkforum värvar studenterna och tar dem från deras kommunala musikskola på hemmaplan, betonar Lars. Istället ska man se Stråkforum som en stor möjlighet för de ambitiösa eleverna att faktiskt förkovra sig ytterligare på sitt eget instru-

Att tänka i nya banor

I samarbete med professor Terje Moe Hansen, tidigare lärare i violinen vid Musikhögskolan i Malmö, arrangeras även en kurs i norska Trysil, där alla skidsugna stråkelever kan få sitt lystmäte både vad gäller musicerande

och norska stråkelever blandas i norska Trysil uppstår många goda nätverk, vilket bland annat ger synbar effekt på antalet norska elever som söker sig till våra sommarkurser i Sverige.

– Personligen tror jag Stråkforums undervisningsmodell har framtiden för sig. Att under skoltid behöva lämna sin klass, till exempel mitt under en matematiklektion och springa till sin fiollektion, känns som en förlegad undervisningsmodell i dagens samhälle. Det gäller att tänka i andra banor och se till att eleven får bättre och mera kvalitativa inlärningsförutsättningar. Jag tror att detta koncept är mycket gångbart, oavsett instrument och musikgenre egentligen. Det har gått från video-instruktionsfilm till instruktioner på DVD-skiva. Nu kommer Internet starkt och i framtiden tror jag allt lektionsmaterial kommer att finnas tillgängligt på hemsidan, avslutar Lars Jöneteg, som hoppas kunna förbättra innehållet på Stråkforums hemsida ytterligare.

För mer information, se www.strakforum.se.

Ove Torstensson och Leif Johansson arbetar som informationsansvarig respektive fotograf och lärare vid Musikhögskolan i Malmö/Lunds universitet.

och skidåkning. Den veckan handlar det således mycket om att deltagarna, med hjälp av harts och skidvalla, jobbar med att minska respektive öka friktionen mot respektive underlag. När svenska

Linda Sunesdotter instruerar sina elever.

Oh, denna trista del av arbetet när elever kommer och säger att de ska sluta att spela! Jag har aldrig tidigare haft så många elever som slutat. Jag funderar över min egen roll i det hela och undrar: Varför har jag så dålig föräldrakontakt att de inte kommer och pratar först, och ger en förvarning om att de tänker sluta eller diskuterar barnets fiolspel?

- Varför ska det vara så lätt att sluta spela?
- Börjar jag bli gammal och mossig och inte följer med i tiden?
- Har hantverket att lära sig spela fiol förändrats?

Det blir lätt att jag tappar all arbetsglädje och känner att det arbete jag lagt ner har varit förgäves. Det finns stunder då jag önskar att jag hade ett annat arbete, där man bara gjorde sitt jobb som inte hade så mycket med känslor att göra.

Tack och lov att Elvira's mamma ringde och ville prata om sin dotter som eventuellt vill sluta att spela. Hur dottern känner skuld över att inte ha övat på läxan och mår dåligt av det. När det egentligen är föräldrarnas fel att de inte haft tid till att öva med henne (Elvira går i åk 2). Nu ringde mamman innan lektionen och jag fick en chans att prata med Elvira när hon kom för att återlämna sin lånade fiol. Jag förklarade för Elvira att man oftast behöver hjälp av mamma och pappa hemma, och att de lovat att hjälpa henne i fortsättningen med fiolspelandet. Att hon skulle spela terminen ut, och sedan ta ställning till om hon ville sluta eller inte.

Hur viktig är inte föräldrarollen?

Hur många föräldrar som helst tror att deras barn glatt ska gå och ta sin fiol och öva på sin läxa varje dag. Senast i går kväll när vi hade ensemble såg jag att Emmas mamma fanns med. Emma har inte övat många minuter den senaste tiden och jag kände att jag måste prata om det. Mamman trodde då att Emma skulle tycka att det var så roligt att öva hemma så att hon skulle göra det helt självmant. Vad lätt det är att lägga över ansvaret på de små barnen och ta bort sin föräldraroll.

Jag har föräldramöte varje läsårsstart med alla föräldrar till nybörjare och förklarar hur viktigt det är med föräldrastödet med mera

Jag skickar hem infoblad om vad som händer och uppmanar till att stödja, lyssna och uppmuntra barnen i sitt fiolspel.

Jag har många föräldrar med på orkestertimmarna. Men... jag når tydligen inte fram!

HUR OCH VAD gör ni andra pedagoger för att få föräldrakontakten

att fungera bra? Snälla skriv och berätta och ge mig tips!

Stråkorkesterkurs

Trots alla misslyckanden i tjänsten så måste jag försöka blicka framåt och då har jag en trevlig helg att se fram emot. Jag ska vara med på en stråkorkesterkurs i Sundsvall i SOR:s regi med Bengt-Erik Norlén och Åke Hedman som kursledare. Jag spelar inte i någon orkester för tillfället och har inte gjort det på några år. Jag har anmält mig på viola så jag får träna att läsa altklav. Vi ska öva spelteknik, intonation, klangfärg och samspel. Det ska verkligen bli roligt.

Hoppas bara jag får vara frisk, men risken för att bli sjuk är stor. Hemma har dottern haft 40 graders feber och influensa och hos de gamla föräldrarna, dit jag måste gå och hjälpa till, där är det magsjuka. Ja, det är bara att hoppas att immunförsvaret är starkt.

Annars så har solen skinit vackert och varmt på den vita snön och jag har sett det första takdroppet. Det gäller att inte ge upp. Våren kommer varje år hur man än gör.

Med vänlig hälsning

Marita Sandberg – fiolpedagog
marita.sandberg@bredband2.com

När fiolen blir viktig!

Det är stor skillnad nu för tiden, mot när jag växte upp, beträffande tillgängligheten till att skaffa noter och lyssna på musik! Jag kommer ihåg hur man som liten fick hålla öron och ögon öppna för att, om möjligt, övertala någon som skulle åka till USA att köpa "den där" skivan som ännu ej kommit ut i Sverige - eller så satt man i månader och väntade på en beställning från Japan.....

Jag har tidigare skrivit om de nya möjligheterna med den nya tekniken för oss lärare, men denna gång handlar det om våra elever. Visst har det blivit skillnad! Jag upplever att eleverna nu är betydligt mer självständiga i att leta rätta och skaffa noter på låtar de vill spela. Samtidigt vill många ta ett större ansvar över sitt eget lärande. Inte så konstigt kanske, i och med att de i skolan är vana att jobba med mål och studieplaner. Här är det bara att hänga med i den processen! Att bjuda in till en utvecklingsplan där man tillsammans diskuterar hur övandet/spelandet kan se ut, samt skapa möjligheter till självständigt lärande (här är datorn kanon!) kan öppna vägar man inte tänkt på! Elever som själva sätter mål och bjuder in fiolen att bli en del av livet skapar också gärna egna speltillfällen och upptäcker nya möjligheter!

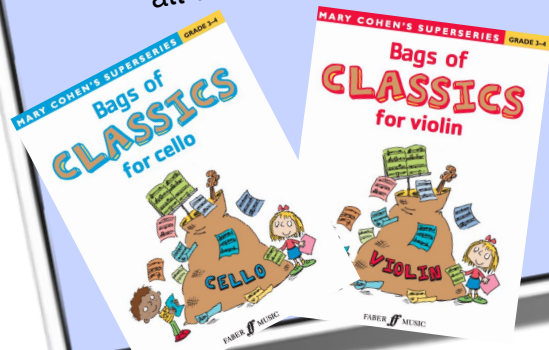
- * Tonårskillen som startat ett eget band med el-fiol och nu *absolut* vill jobba med rejäl fiolteknik för att bli mer "fri" i sitt spel.
- * 8-åringarna som anmäler sig till skolans talangtävling spelandes Hönsafötter
- * Gymnasisten som måste "fixa" ett "stämningsstycke till skolans soaré som handlar om döden... (om två veckor...)
- * 12-åringen som lovat spela på farmors ålderdomshem
- * 9-åringen som inte haft tid till att öva för att hon istället jobbat med en egen låt.
- * Tjejen som gillade tangon från Moulin Rouge, letade rätt på noterna från nätet och satte igång att spela.

Njut av den stundande våren!

Catharina Min mail: nina_kronqvist@msn.com

"Bags of"- serien är ett uppskattat bibliotek för elever som även vill upptäcka musik på egen hand!

Nu har Mary Cohen gett ut ytterligare en bok!
Denna gång innehåller "säcken" en hög kända klassiska pärlor i grade 3-4.
Här kan eleven jobba med vibrato och enklare läggspe. Upplägget inbjuder även att diskutera fördelarna med att välja olika fingersättningar!

Tips för nyfikna elever!

<http://komponera.se>

Väldigt bra sida att rekommendera elever som vill skriva egen musik. Inkluderar också en bra vägledning var man laddar ner gratis noter!

STRÅKPLANKET

Nya medlemmar

Christer Berglund
Violinateljé Uppsala
Alsikegatan 2
753 23 Uppsala
018-711 520
070-952 50 24
violin@swipnet.se
Vln

Sebastian Flögel
Thomsons väg 28 D
213 72 Malmö
072-244 23 37
sebastian.floegel@web.de
Vla stud

Elinne Leanderson
Pepparvägen 40
123 56 Farsta
073-182 04 01
elinne.leanderson@gmail.com
Vln stud

Stråkdagarna

Jodå, nu är de tillbaka. Svenska Stråkläraryrkesförbundets nästa stora projekt är återkomsten av Stråkdagarna, som kommer att äga rum 11-13 januari 2013 på Malmö Musikhögskola. Ett högklassigt program utlovas, så låt era arbetsgivare få veta redan nu hur ni tänker använda era utbildningspengar. Mer information kommer i nästa nummer av ESTA NEWS.

Violinopedia

Violinopedia - nu i svensk version

Violinisten Julien Dupont från Australien presenterade sina interaktiva onlinespel under ESTA-konferensen i Falun. Nu finns hemsidan även i en svensk version och Julien erbjuder Svenska Stråkläraryrkesförbundets medlemmar en gratis provperiod fram till 1 maj 2012. Därefter måste man betala en avgift för att kunna fortsätta använda lekarna och spelen. Gå in på www.violinopedia.com och passa på att testa.

Noterat i The Strad

Ungdomsorkester med Gergiev

Carnegie Hall's Weill Music Institute står bakom National Youth Orchestra of the United States of America som kommer att starta sommaren 2013. Runt 120 instrumentalister kommer att få chansen att arbeta med stämledare från de stora amerikanska symfoniorkestrarna under en två veckor lång kurs vid Purchase College, State University of New York. Därefter blir det konsert under Valerij Gergievs ledning i Kennedy Center i Washington, D.C. följt av en turné med konserter i London, St. Petersburg och Moskva. Orkestern ska göra en produktion om året varje sommar. Målgruppen är ungdomar mellan 16 och 19 år som inte har påbörjat musikstudier på heltid. Och som är amerikanska medborgare eller har permanent uppehållstillstånd förstås.

www.carnegiehall.org/Education/National-Youth-Orchestra-of-the-United-States-of-America.

ESTA Österrike

Violasterna tar för sig inom ESTA. Inte nog med att centrala ESTA:s ordförande är violast, nu har även ESTA Österrike valt en violast till ordförande. Wolfgang Klos (nedan), född 1953, är professor vid Universität für Musik und darstellende Kunst i Wien och tidigare stämledare i Tonhalle-Orchester Zürich och Wiener Symphoniker. Han är också en framstående kammarmusiker, mest noterbart i The Vienna String Trio.

Webbshop: www.fiolaffaren.se

Fiolaffären

I STOCKHOLM AB

Fiolsatser i alla storlekar
STENTOR I & II & HARLEQUIN
GEWA ALLEGRO & IDEALE
STRUNAL DVORAK

I webbshopen finns ett stort sortiment av
TILLBEHÖR, ETUIER & FODRAL

Tobaksspinnargatan 4, 08-668 13 15, mån-fre 11- 18 & lör 11- 15

N N NILSSON FIOLOGYGARE AB
ETABL 1888

Fina stråkinstrument i
alla prislägen

- Butik
- Reparationer
- Webbshop

WWW.
fioler.se

Erikslustvägen 62, 216 18 Limhamn (Malmö)
Tel: 040-15 98 03, E-post: info@fioler.se

Medlem av: *Entente Internationale des Maitres Luthiers et Archetiers d'Art*
Verband Deutscher Geigenbauer und Bogenmacher e. V.
Sveriges Violinbyggmästare

Stråkklassen Bollnäs folkhögskola

Högskoleförberedande utbildning i vacker miljö
inspirerande lärare och välutrustade lokaler.

Violin, viola, cello och kontrabas

Individuell lektion
Stråkorkester
Stråkkvartett
Musikteori
Brukspiano
Kör

Sista ansökningsdag 10 april 2012.
Antagningsprov vecka 19.

Mer information:
www.lg.se/bollnasfhs
karin.hansers@lg.se
070-220 10 71

**BOLLNÄS
FOLKHÖGSKOLA**
 En del av Landstinget Gävleborg

Certified Valuer

Stockholm Chamber of Commerce

Member of Entente Internationale des
Maîtres Luthiers et Archetiers D'Art

SEBASTIAN SKARP

VIOLINATELJÉ

Till salu: Violoncell byggd av Giambattista Bodio, Venedig 1820.
Sebastian Skarp Violinateljé, Regeringsgatan 72, 111 39, STHLM
Tel: 08-22 24 20, www.sebastianskarp.se